

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 135 λεπτά
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΡΕΙΣ (3) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Να απαντήσετε **ΟΛΑ** τα ερωτήματα.
2. Να γράψετε μόνο με μπλε στυλό.
3. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού/ής υγρού/ταινίας. Να προσεχθεί ιδιαίτερα η εμφάνιση και η ορθογραφία.
4. Οι αριθμημένες λέξεις εξηγούνται στο τέλος της κάθε σελίδας.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Το χάσμα γενεών... μετρίεται και με λέξεις

Τι να πάρει πρέφα μωρέ το ζαρζαβατικό¹! Εμείς, πάντως, την κάναμε με ελαφρά πηδηματάκια. Τουτέστιν: «Τι να καταλάβει η βραδύνους²! Εμείς, πάντως, φύγαμε προσεκτικά, χωρίς να μας δουν». Μετάφραση δεν χρειάζονται μόνο τα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας αλλά και οι συνθηματικές φράσεις, τα ιδιώματα των νέων, τα οποία για τους πολλούς (και μεγαλύτερους) μοιάζουν με terra incognita³. Πρόκειται για τη σύγχρονη γλώσσα των νέων, ένα είδος αργκό, «κοινωνιολέκτου», όπως την ονομάζουν οι Έλληνες γλωσσολόγοι, η οποία τείνει να υιοθετηθεί και από άλλες ηλικιακές ομάδες.

Δεν είναι λίγοι οι επικριτές των νεανικών «πειραματικών νεολογισμών⁴», φιλόλογοι αλλά και οι ίδιοι οι γονείς, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι αποδυναμώνεται η ελληνική γλώσσα. «Μπορεί η γλώσσα να είναι ζωντανός οργανισμός και να αφομοιώνει τους νεωτερισμούς και τις όποιες επιδράσεις, να προσαρμόζεται στις εξελίξεις, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι είναι και το ιδανικό. Είναι σαν να προσαρμόζεται ο άνθρωπος, ένας ζωντανός οργανισμός στα μεταλλαγμένα τρόφιμα. Αυτό έχει κόστος. Το ίδιο συμβαίνει και στη γλώσσα», υποστηρίζει στην «Κ» ο φιλόλογος κ. Σάκης Ανδρουλάκης και εξηγεί ότι «η **εκτεταμένη** χρήση της αργκό έχει αντίκτυπο στον πολιτισμό, διότι όταν η

¹ Λαχανικό και χορτάρι κάθε είδους

² Ανόητος/η, αργόστροφος/η

³ Άγνωστη γη

⁴ Νέα λέξη που εισάγεται στο λεξιλόγιο μιας γλώσσας

γλώσσα γίνεται πιο φτωχή, τότε και η σκέψη γίνεται πιο φτωχή, αφού η σκέψη αντικατοπτρίζεται στη γλώσσα και αντιστρόφως. Έτσι, το **επιφανειακό** λεξιλόγιο ισοδυναμεί με επιφανειακή σκέψη. Επομένως, είναι χρέος του εκπαιδευτικού να μεταδώσει στους μαθητές του τη δύναμη της ποιότητας του λόγου και να μην υποτιμήσει το πρόβλημα της αργκό».

Ωστόσο, αρκετοί γλωσσολόγοι υποστηρίζουν το αντίθετο, ότι δηλαδή η γλώσσα εμπλουτίζεται και ζωντανεύει και άρα δεν κινδυνεύει να **αλλοιωθεί**. «Δεν παθαίνει τίποτα η ελληνική γλώσσα από τις παρεμβάσεις που επιχειρούν οι νέοι και αυτή είναι μία θέση διατυπωμένη από την πλειονότητα των ειδικών επιστημόνων», λέει στην «Κ» η κ. Μαρία Θεοδωροπούλου⁵, λέκτορας στο ΑΠΘ: «Οι περισσότεροι γλωσσολόγοι όταν αναφέρονται στη γλώσσα των νέων μιλούν για μια γλώσσα δημιουργική, που μπορεί να υιοθετείται και από μεγαλύτερες ηλικίες ως ένδειξη νεανικότητας. Οι νέοι είναι ζωντανοί σε όλα τους, νιώθουν την ανάγκη να διαφοροποιηθούν, οπότε η «κοινωνιόλεκτός τους» είναι δείκτης ταυτότητας και συνοχής της παρέας. Είναι άλλο η κοινή νέα ελληνική που χρησιμοποιούμε και άλλο η γλώσσα που χρησιμοποιούμε στην παρέα. Φυσικά, οι νέοι έχουν την ευελιξία να μη χρησιμοποιούν αργκό σε επίσημες περιστάσεις». Άλλωστε, τα ιδιώματα των νέων για τους πολλούς (και ιδιαίτερα τους μεγαλύτερους) μοιάζουν με *terra ingonita*.

Απόσπασμα-Διασκευή

Έλενα Καρανάση

Ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://www.kathimerini.gr/286576/article/epikairothta/ellada/to-xasma-genewn-metritai-kai-me-le3eis>

Ημερομηνία ανάρτησης: 19/05/2007

Ημερομηνία λήψης αρχείου: 06/09/2019

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε, αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ορθό** ή **λάθος**, γράφοντας στο τέλος κάθε πρότασης τη λέξη «ορθό» ή «λάθος».

- i. Το βασικό θέμα του πιο πάνω κειμένου είναι η νεανική παραβατικότητα.
- ii. «Τι να καταλάβει η βραδύνους!» Η χρήση θαυμαστικού στη συγκεκριμένη φράση δηλώνει προσταγή.[Πρώτη (1^η) παράγραφος]
- iii. Η αρθρογράφος χρησιμοποιεί τα λόγια της κ. Μαρίας Θεοδωροπούλου: «Οι περισσότεροι γλωσσολόγοι...«κοινωνιόλεκτός τους», κάνοντας επίκληση στη λογική, για να πείσει το αναγνωστικό κοινό για τα επιχειρήματά της. [Τρίτη (3^η) παράγραφος]
- iv. Η αρθρογράφος δεν παρουσιάζει την προσωπική της θέση στο πιο πάνω κείμενο.

(μονάδες 4)

A.I.2. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη της εφημερίδας του σχολείου σας με θέμα: «Ο κόσμος των νέων».

(μονάδες 8)

⁵ Λέκτορας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και επιστημονική συνεργάτης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, στο τμήμα Γλωσσολογίας.

A.I.3. Το πιο πάνω κείμενο τιτλοφορείται «Το χάσμα γενεών... μετρίεται και με λέξεις». Πιστεύετε ότι ο συγκεκριμένος τίτλος συνάδει/ταιριάζει με το περιεχόμενο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με δύο (2) επιχειρήματα.

(μονάδες 4)

A.I.4. Η πρόταση: «Εμείς, πάντως, την κάναμε με ελαφρά πηδηματάκια» (πρώτη παράγραφος,1^η), χρησιμοποιείται στο κείμενο με κυριολεκτική/δηλωτική ή μεταφορική/ συνυποδηλωτική σημασία;
Αφού απαντήσετε στο ερώτημα, να εξηγήσετε ποιον σκοπό της συγγραφέως εξυπηρετεί η φράση αυτή.

(μονάδες 3)

A.I.5. Να εντοπίσετε και να γράψετε τη θεματική πρόταση και την κατακλείδα της δεύτερης (2^{ης}) παραγράφου.

(μονάδες 3)

A.I.6. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, αντικαθιστώντας καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) συνώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε το νόημα της πρότασης και τον γραμματικό της τύπο:

α. ...η εκτεταμένη χρήση της αργκό έχει αντίκτυπο στον πολιτισμό...

β. ... άρα δεν κινδυνεύει να αλλοιωθεί.

(μονάδες 4)

A.I.7. Να αναλύσετε τη λέξη «**επιφανειακό**» στα δύο συνθετικά της μέρη και να σχηματίσετε **μία (1)** νέα, απλή ή σύνθετη λέξη, από το **β' συνθετικό** της.

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Ως μέλος της συντακτικής ομάδας της εφημερίδας του σχολείου σου, καλείσαι να γράψεις ένα άρθρο με τίτλο: «Η γλώσσα των σημερινών νέων της Κύπρου».

Αφού αναφερθείς στην αξία της γλώσσας ως εργαλείο επικοινωνίας αλλά και ως στοιχείο πνευματικής καλλιέργειας, ακολούθως, να εξηγήσεις τρεις (3) λόγους για τους οποίους οι νέοι χρησιμοποιούν την ιδιόλεκτο (γλώσσα των νέων) σήμερα.

(Έκταση: 250-300 λέξεις)

ΤΕΛΟΣ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ